

Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal

Beslissing D-2023-03-S aangaande de melding van de reizigersvervoersdienst "Schaarbeek – Paris-Nord" en "Paris-Nord – Schaarbeek" door NMBS

1. Voorwerp en wettelijke basis

Artikel 31 van de Spoorcodex legt op dat als een kandidaat voornemens is infrastructuurcapaciteit aan te vragen met het oog op het exploiteren van een reizigersvervoersdienst, hij de infrastructuurbeheerder en het toezichthoudend orgaan daarvan minstens achttien maanden voor de inwerkingtreding van de dienstregeling waarop de capaciteitsaanvraag betrekking heeft, in kennis stelt.

Artikel 62, § 3, eerste lid, 5° van de Spoorcodex¹ geeft aan de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal (hierna de "Dienst Regulering") de bevoegdheid om te bepalen of de uitoefening van het toegangsrecht bedoeld in artikel 5,3° van de Spoorcodex het economisch evenwicht van een openbare dienstcontract in gevaar zou brengen, wanneer dit recht op toegang uitgeoefend wordt op dezelfde route als die van het betrokken openbare dienstcontract of op een alternatieve route.

Artikel 4.4 van de uitvoeringsverordening 2018/1795² noemt de partijen die in kennis gesteld moeten worden van een aanmelding als deze binnen de scope van het economische evenwicht valt. Deze partijen zijn:

- De bevoegde instanties die voor die route of een alternatieve route een openbare dienstcontract hebben gegund, zijnde in België de minister zoals in bedoeld in artikel 3, 38° van de Spoorcodex;
- Alle spoorwegondernemingen die op grond van een openbare dienstcontract diensten aanbieden op de betrokken of alternatieve route, zijnde in België NMBS;
- Alle andere bevoegde instanties die het toegangsrecht op grond van artikel 11 van richtlijn 2012/34³ kunnen beperken, zijnde in België geen enkele entiteit.

Na kennisgeving hebben de bovengenoemde partijen de mogelijkheid om een test aan te vragen waarbij wordt nagegaan of het economisch evenwicht van het openbare dienstcontract in het gedrang komt.

Op grond van deze twee bepalingen gaat de Dienst Regulering na:

- Of de aanmeldende partij een kandidaat is,
- Of een ingediende melding valt binnen het toepassingsgebied van de procedure van economisch evenwicht.

Indien aan deze twee vereisten is voldaan, worden bovengenoemde partijen in kennis gesteld van de aanmelding. Deze hebben dan de mogelijkheid om conform artikel 62, §3, 5° van de Spoorcodex de Dienst Regulering om een economisch evenwichtstest van de casus te verzoeken.

---

¹ De wet houdende de Spoorcodex van 30 augustus 2013. ¹ Dit artikel 62, § 3, eerste lid, 5° is de omzetting in nationaal recht van Artikel 11, § 2, van de Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte.

² Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1795 van de Commissie van 20 november 2018 tot vaststelling van de procedure en criteria voor de analyse van de impact op het economisch evenwicht overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad.

³ Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte (herschikking)

2. De gemelde nieuwe reizigersvervoersdienst

De dato 12 juni 2023 (8u57) lichtte de spooronderneming NMBS (ondernemingsnummer BE0203.430.576), door overmaking via email van het officiële aanmeldingsformulier, de Dienst Regulering in over haar voornemen om een nieuwe reizigersvervoersdienst op te starten.

Deze gemelde reizigersvervoersdienst bestrijkt onderstaande (indicatieve) route, die heen- en teruggeden wordt, met een frequentie van 5 maal per dag startende vanaf 15 december 2024.

- Schaarbeek - Brussel-Noord - Brussel-Centraal - Brussel-Zuid - Mons - Aulnoye-Aymeries - Creil - Paris-Nord.

Via e-mail verduidelijkte NMBS aan de Dienst Regulering op 31 juli 2023 dat de aangemelde reizigersvervoersdienst voor zowel de heenrit als de terugrit op zijn traject geen binnenlands reizigersvervoer zal uitvoeren: *“De dienst zal worden geëxploiteerd op basis van het “open access” principe en deze trein zal geen reizigers aan boord nemen voor binnenlands verkeer, d.w.z. geen cabotage in België, en alleen reizigers met een buitenlandse bestemming/herkomst uit België.”*

3. Analyse

Om na te gaan of een gemelde nieuwe reizigersvervoersdienst binnen het toepassingsgebied valt van de procedure van economisch evenwicht zoals bedoeld in de artikelen 31 en 62, §3, eerste lid, 5° van de Spoorcodex en in de Uitvoeringsverordening 2018/1795, onderzoekt de Dienst Regulering of de voorwaarden hiervoor vervuld zijn, namelijk:

- Of de aanmeldende partij de hoedanigheid van kandidaat heeft;
- Of de aanmelding onder de wetgeving van het economische evenwicht valt en zodoende voorwerp heeft.

In voorkomend geval moet de toezichthoudende instantie, krachtens artikel 4.4 van de Uitvoeringsverordening het kennisgevingsformulier op haar website publiceren en de drie bovengenoemde partijen tevens op de hoogte stellen.

3.1. Hoedanigheid van kandidaat

Artikel 3 van de Spoorcodex definieert in 11° een kandidaat: *“Kandidaat” : elke spoorwegonderneming of een internationaal samenwerkingsverband van spoorwegondernemingen of andere natuurlijke of rechtspersonen of entiteiten, zoals de bevoegde overheidsinstanties in de zin van Verordening (EG) nr. 1370/2007 en verladers, expediteurs en exploitanten van gecombineerd vervoer, die om redenen van openbare dienst of om commerciële redenen belang hebben bij de verwerving van infrastructuurcapaciteit”*

Artikel 3 van de Spoorcodex definieert in 27° een spoorwegonderneming: *“” Spoorwegonderneming “”: iedere publiek- of privaatrechtelijke onderneming die in het bezit is van een vergunning overeenkomstig de toepasselijke Europese regelgeving en waarvan de voornaamste activiteit bestaat in het verlenen van spoorwegvervoerdiensten voor goederen en/of voor reizigers, waarbij die onderneming voor de tractie moet zorgen; hiertoe behoren ook ondernemingen die uitsluitend tractie leveren”*

NMBS is houder van de spoorwegvergunning L-10-02, verlengd op 18 december 2018. Elke spoorwegonderneming is conform de definitie voorzien in artikel 3 11° van de Spoorcodex een kandidaat.

NMBS heeft aldus het statuut van kandidaat en mag de aanmelding indienen.

3.2. Scope van de aanmelding

De Dienst Regulering beschrijft in *“Mededeling C-2023-01-SC van 28 april 2023”* limitatief de gevallen waarbij de aanmelding niet binnen de scope van de wetgeving voor het economisch evenwicht handelt (onderdelen 3 en 4). Indien aan één casus wordt voldaan valt de aanmelding buiten de scope. Voor elke casus is er een juridische onderbouwing beschikbaar.

Deze zijn:

- a) De geplande dienst betreft niet het Belgische grondgebied;
- b) De spoorwegonderneming die het openbaredienstcontract uitoefent, wenst een nieuwe dienst aan te bieden die onder het openbaredienstcontract valt;
- c) De geplande dienst heeft geen betrekking op een traject dat het voorwerp uitmaakt van het openbaredienstcontract, noch op een alternatieve reisweg;
- d) De geplande dienst doet niet aan cabotage en omvat dus niet ten minste één opstaphalte en één afstaphalte in België of grenshaltes;
- e) De geplande dienst heeft geen regelmatige dienstregeling;
- f) Een bestaande dienst ondergaat een wijziging die niet aanzienlijk is;
- g) De geplande dienst valt niet onder de toepassingsperiode van een bestaand openbaredienstcontract op hetzelfde traject of een alternatieve reisweg, en voor geen enkel openbaredienstcontract op hetzelfde traject of een alternatieve reisweg loopt er een aanbestedingsprocedure.

Uit de informatie ontvangen van NMBS blijkt expliciet dat op de gemelde nieuwe verbinding het niet toegestaan is voor reizigers op te stappen in een Belgisch station⁴ en om af te stappen in een ander Belgisch station: *“De dienst zal worden geëxploiteerd op basis van het “open access” principe en deze trein zal geen reizigers aan boord nemen voor binnenlands verkeer, d.w.z. geen cabotage in België, en alleen reizigers met een buitenlandse bestemming/herkomst uit België.”*⁵.

Hieruit kan worden afgeleid dat de aangemelde dienst onder het punt d) van de *“Mededeling C-2023-01-SC”* valt. Doordat op de voorgestelde routes geen binnenlands reizigersvervoer wordt aangeboden vormen

---

⁴ “Belgisch station” wordt hier begrepen als één van alle binnenlandse haltes aangevuld met alle grenspunthaltes zoals deze omschreven worden in artikel 15 van onderdeel 3 *“Vervoersaanbod”*, punt 1. *“Binnenlands en grensoverschrijdend vervoer”* van het openbaredienstcontract 2023-2032 tussen de Belgische Staat en de NMBS.

⁵ E-mail van NMBS aan de Dienst Regulering d.d. “31 juli 2023 (14u24)

deze geen concurrerende trajecten voor het openbaredienstcontract. Deze heeft immers tot doel het binnenlands reizigersvervoer (inclusief grenspunten) te verzekeren. Gesteld kan worden dat de door NMBS voorgestelde traject, rekening houdend met de halteringen, niet dezelfde of een alternatieve route voor deze in het openbare dienstcontract vormt.

De juridische rechtvaardiging volgt uit artikel 62, § 3, eerste lid, 5° van de Spoorcodex en artikel 2 van de Uitvoeringsverordening 2018/1795 die stellen dat het toepassingsgebied van economisch evenwicht beperkt is tot de nieuwe passagiersvervoerdienst die **dezelfde of een alternatieve route dient bestrijken als één of meer openbaredienstcontracten**.

De Dienst Regulering concludeert aldus dat de gemelde nieuwe reizigersvervoersdienst niet onder het toepassingsveld van artikel 62, § 3, eerste lid, 5° van de Spoorcodex en van de procedure voorzien in de Uitvoeringsverordening 2018/179 valt.

4. Beslissing

Gelet op de door NMBS aangemelde reizigersvervoersdienst, zoals beschreven in punt 2 van deze beslissing;

Gelet op de hierboven gevoerde analyse;

Beslist de Dienst Regulering dat:

- **De aangemelde reizigersvervoersdienst niet binnen het toepassingsgebied van de wetgeving inzake de het economisch evenwicht valt en aldus zonder voorwerp is.**
- **De toegang tot de spoorweginfrastructuur zoals voorzien in artikel 5, § 1 van de Spoorcodex niet beperkt is voor deze aangemelde reizigersvervoersdienst. NMBS mag de gemelde reizigersvervoersdienst zoals beschreven in punt 2 van deze beslissing uitvoeren.**

5. Beroepsmogelijkheid

Overeenkomstig artikel 221/2 van de Spoorcodex hebben de betrokken partijen de mogelijkheid om tegen deze beslissing beroep in te stellen voor het Marktenhof van Brussel. Op straffe van verval moet het beroep ten laatste 30 dagen na de betekening van deze beslissing worden ingesteld.

Het beroep heeft geen schorsende werking, behoudens ten aanzien van beslissingen waarbij de Dienst Regulering een administratieve geldboete heeft opgelegd met toepassing van de artikelen 63, §3 en 64 van de Spoorcodex of wanneer het hof de schorsing van de bestreden beslissing uitspreekt.

Het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing voor wat de procedure betreft, waarbij het Marktenhof uitspraak doet zoals in kort geding.

Gegeven te Brussel, op **9 augustus 2023**

Voor de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven
Brussel-Nationaal,

Serge DRUGMAND

Directeur